

Брюксел, 3 юли 2026 г.
(OR. en)

11135/26

ECOFIN 925
UEM 329
SOC 454
EMPL 256
COMPET 869
ENV 845
EDUC 311
ENER 467
JAI 905
GENDER 142
JEUN 185
SAN 543
ECB
EIB

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Румъния

Приложено се изпраща на делегациите посоченият по-горе проект за препоръка на Съвета, преработен и съгласуван в различните комитети на Съвета и финализиран от Икономическия и финансов комитет въз основа на предложението на Комисията COM(2026) 223 final.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Румъния

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета¹, и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси², и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

¹ Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета (ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>)

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) В Регламент (ЕС) 2024/1263 се определят целите на рамката за икономическо управление, която е насочена към насърчаване на стабилни и устойчиви публични финанси, устойчив и приобщаващ растеж, устойчивост чрез реформи и инвестиции, както и предотвратяване на прекомерни бюджетни дефицити. В регламента се предвижда, че Съветът и Комисията осъществяват многостранно наблюдение в контекста на европейския семестър в съответствие с целите и изискванията, определени в Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Европейският семестър включва по-специално формулирането и наблюдението на изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки.
- (2) На 25 ноември 2025 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 Комисията прие доклада за механизма за предупреждение за 2026 г., в който Румъния бе посочена като една от държавите членки, за които ще е необходимо да се извърши задълбочен преглед. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, препоръка за препоръка на Съвета относно човешкия капитал в Европейския съюз, както и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2026 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие препоръката относно икономическата политика на еврозоната³ на 21 април 2026 г., а съвместния доклад за заетостта и препоръката относно човешкия капитал – на 9 март 2026 г.
- (3) На 29 януари 2025 г. Комисията публикува компас за конкурентоспособността – стратегическа рамка, която има за цел да повиши глобалната конкурентоспособност на Съюза през следващите пет години. В него трите преобразяващи императива — иновации, декарбонизация и конкурентоспособност и сигурност — се определят като стълбове от критично значение за устойчив икономически растеж. След публикуването на компаса за конкурентоспособността той служи като основа за работата на европейския семестър, като гарантира, че икономическите политики на държавите членки са съобразени със стратегическите цели на ЕС, и създава единен подход към икономическото управление, насърчаващ устойчивия растеж, иновациите и устойчивостта в целия Съюз.

ОВ С, C/2026/2434, 28.4.2026 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (4) През 2026 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива успоредно с последния етап от прилагането на Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ)⁴. Плановите за възстановяване и устойчивост (ПВУ), заедно с финансирането по линия на политиката на сближаване, бяха от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като в плановите трябваше да бъдат включени мерки за ефективно справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните цикли, а в програмите, финансирани по линия на европейската политика на сближаване, трябваше да бъдат отчетени специфичните за всяка държава препоръки. Тъй като наближава краят на срока на прилагане на МВУ, продължава да бъде изключително важно да се поддържат и надграждат реформите и инвестициите, подкрепяни и изпълнявани по линия на МВУ, по-специално тези, които допринасят за справяне с предизвикателствата, посочени в специфичните за всяка държава препоръки.
- (5) На 3 юни 2026 г. Комисията публикува доклада за Румъния за 2026 г. В него беше оценен напредъкът на Румъния в изпълнението на специфичните за държавата препоръки за 2026 г. и беше направен преглед на изпълнението от страна на Румъния на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени най-неотложните предизвикателства, пред които е изправена Румъния. В него бяха оценени също напредъкът на Румъния при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността и социалното изключване, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.

⁴ Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 2 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Комисията извърши задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 за Румъния. Основните констатации от извършената от службите на Комисията оценка на макроикономическите уязвимости за Румъния за целите на посочения регламент бяха публикувани на 20 май 2026 г.⁵ На 3 юни 2026 г. Комисията стигна до заключението, че Румъния продължава да страда от прекомерни макроикономически дисбаланси. По-специално уязвимостите, свързани с фискалния дефицит и дефицита по текущата сметка, напоследък намаляха, но остават значителни, докато разходната конкурентоспособност продължава да представлява предизвикателство. Бюджетният дефицит намалня през 2025 г. в резултат на значителните усилия за консолидиране; през 2026 г. и 2027 г. се очаква допълнително намаляване на дефицита, но той ще продължи да бъде голям. Връзката между банките и държавата продължава да бъде значителна, тъй като притежаваните от банките национални държавни облигации като дял от общите активи са най-големите в ЕС и са се увеличили през 2025 г. Дефицитът по текущата сметка се подобри незначително през 2025 г. и се очаква да продължи да намалява, въпреки че остава съществен. Разходите за труд за единица продукция отбелязаха значително забавяне през 2025 г. след много силен растеж през предходните години, но се очаква да продължат да нарастват по-бързо, отколкото в по-голямата част от ЕС. Базисната инфлация беше най-високата в ЕС през последните години, като увеличението на ставките на ДДС през 2025 г. обяснява само част от нея и се очаква тя да остане висока. През 2025 г. беше постигнат значителен напредък в политиката, особено по отношение на намаляването на бюджетния дефицит благодарение на двугодишното замразяване на държавните заплати и пенсии и увеличаването на ставките на ДДС и други данъци. В перспектива, ако активната фискална консолидация, допълнена от разумни политики по отношение на доходите и ефективни структурни реформи, не продължи, Румъния остава изложена на повишаващите се лихвени проценти и на промени в доверието на инвеститорите.

⁵ Работен документ на службите на Комисията „Задълбочен преглед на Румъния, изготвен съгласно Регламент 1176/2011 относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси“, SWD (2026) 141.

- (7) На 8 юли 2025 г. Съветът прие преработената препоръка съгласно член 126 от ДФЕС с оглед на прекратяването на съществуващия прекомерен дефицит в Румъния⁶. Съветът препоръча следните максимални темпове на растеж на нетните разходи: 2,8% през 2025 г., 2,6% през 2026 г., 4,6% през 2027, 4,4% през 2028 г., 4,2% през 2029 г. и 4,0% през 2030 г., което съответства на максималните кумулативни темпове на растеж, изчислени въз основа на базовата година 2024, от 2,8% през 2025 г., 5,5% през 2026 г., 10,4% през 2027 г., 15,2% през 2028 г., 20,1% през 2029 г. и 24,9% през 2030 г. Корективният план за нетните разходи, определен в посочената препоръка, заменя максималните темпове на растеж на нетните разходи, установени с препоръката от 21 януари 2025 г. за одобряване на средносрочния фискално-структурен план на Румъния⁷. Въз основа на оценката на Комисията на ефективните действия от 3 юни 2026 г.⁹, процедурата при прекомерен дефицит за Румъния временно се спира.
- (8) Агресивната война на Русия срещу Украйна и последиците от нея представляват екзистенциално предизвикателство за Европейския съюз. Комисията прикани държавите членки да поискат задействането по координиран начин на националната клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за да се подкрепят усилията на ЕС за постигане на бързо и значително увеличение на разходите за отбрана¹⁰, като това предложение беше приветствано от Европейския съвет на 6 март 2025 г.

⁶ Препоръка на Съвета с оглед на прекратяването на съществуващия прекомерен бюджетен дефицит на Румъния, приета на 8 юли 2025 г. Всички документи, свързани с процедурата при прекомерен дефицит за държавата членка, са публикувани на следния уебсайт: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/romania_en.

⁷ Препоръка на Съвета от 21 януари 2025 г. за одобряване на националния средносрочен фискално-структурен план на Румъния (ОВ С/2025/251, 10 февруари 2025 г., [Препоръка на Съвета от 21 януари 2025 г. за одобряване на националния средносрочен фискално-структурен план на Румъния](#)).

⁸ Точка 2 и приложение II („Набор от реформи и инвестиции, обуславящи удължаване на периода на корекция до седем години“) от препоръката от 21 януари 2025 г. продължават да се прилагат.

⁹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейската централна банка, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите и Европейската инвестиционна банка: Европейски семестър за 2026 г. – пролетен пакет (COM(2026) 200 final).

¹⁰ Съобщение на Комисията „Създаване на възможност за увеличаване на разходите за отбрана в рамките на Пакта за стабилност и растеж“, Брюксел, 19 март 2025 г., C(2025) 2000 final.

- (9) На 4 май 2026 г. Румъния представи своя годишен доклад за напредъка за 2026 г.¹¹ относно спазването на препоръчаните максимални темпове на растеж на нетните разходи, изпълнението на набора от реформи и инвестиции, които са в основата на удължаването на периода на корекция, и изпълнението на реформите и инвестициите в отговор на основните предизвикателства, посочени в специфичните за държавата препоръки в рамките на европейския семестър. Годишният доклад за напредъка отразява също шестмесечното докладване на Румъния относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241. Докладът за действията, предприети в рамките на процедурата при прекомерен дефицит, е включен в годишния доклад за напредъка.
- (10) Растежът на реалния БВП през 2025 г. беше 0,7%, а инфлацията по ХИПЦ беше 6,8%. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 0,1% през 2026 г. и с 2,3% през 2027 г., а инфлацията по ХИПЦ да бъде 7,0% през 2026 г. и 3,7% през 2027 г.

¹¹ Годишните доклади за напредъка за 2026 г. са на разположение на адрес: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

- (11) Въз основа на данни, предоставени от Евростат¹², дефицитът на сектор „Държавно управление“ на Румъния намаля от 9,3% от БВП през 2024 г. на 7,9% през 2025 г. Намаляването на дефицита през 2025 г. отразява предимно въздействието на няколко пакета от мерки за фискална консолидация, приети в периода от декември 2024 г. до октомври 2025 г. През декември 2024 г. парламентът прие мерки, включително номинално замразяване на заплатите и пенсиите в публичния сектор през 2025 г., както и мерки, генериращи приходи, в размер на 0,3% от БВП. През юли 2025 г. парламентът прие допълнителни мерки за фискална консолидация, включващи значително увеличение на данъчните приходи (увеличение на ставките на ДДС, разширяване на основата на здравните вноски, увеличение на акцизите и по-висока ставка на данъка върху дивидентите) и удължаване на номиналното замразяване на заплатите и пенсиите през 2026 г. През септември 2025 г. парламентът прие и увеличение на постоянното данъчно облагане на жилищните имоти и екологичните данъци. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. се предвижда дефицит, възлизащ на 6,2% от БВП през 2026 г. и на 5,8% от БВП през 2027 г. Намалението през 2026 г. отразява главно целогодишното въздействие на описаните по-горе мерки. Намаляването на дефицита през 2027 г. отразява главно прогнозирания спад на публичните инвестиции след края на Механизма за възстановяване и устойчивост. Фискалното положение в Румъния продължава да бъде нестабилно. Като се има предвид текущата политическа ситуация, тази оценка продължава да бъде съпътствана от значителна несигурност и предполага рискове за изпълнението на фискалната корекция, която продължава да бъде необходима през 2026 г. и следващите години.

¹² Евростат, Европейски показатели, 22 април 2026 г.

- (12) Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция¹³, която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, е била рестриктивна – с 2,2% от БВП през 2025 г. Предвижда се тя да бъде рестриктивна — с 2,5% от БВП през 2026 г. и с 0,7% от БВП през 2027 г.
- (13) Въз основа на данни, предоставени от Евростат¹⁴, консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ на Румъния се е увеличил от 54,8% от БВП в края на 2024 г. до 59,3% от БВП в края на 2025 г. Увеличението на съотношението на дълга към БВП през 2026 г. отразява главно високия първичен дефицит на сектор „Държавно управление“ и прогнозираното увеличение на лихвените плащания. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата за изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. се предвижда съотношението на дълга към БВП да се увеличи до 61,6% до края на 2026 г. и допълнително да се увеличи до 63,4% до края на 2027 г. Увеличението през 2026 г. и 2027 г. отразява главно високите първични дефицити на сектор „Държавно управление“ през периода.
- (14) Въз основа на данни на Евростат¹⁵ общият размер на разходите на сектор „Държавно управление“ за отбрана в Румъния възлиза на 1,5% от БВП през 2025 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. се очаква те да възлизат на 1,7% от БВП през 2026 г. и 1,8% от БВП през 2027 г.¹⁶

¹³ Фискалната позиция се определя като мярка за годишната промяна в основната бюджетна позиция на сектор „Държавно управление“. Нейната цел е да бъде оценен икономическият импулс, даден от фискалните политики – както тези, които са финансирани на национално равнище, така и тези, които се финансират от бюджета на ЕС. Фискалната позиция се измерва като разликата между i) средносрочния потенциален растеж и ii) промяната в първичните разходи без дискреционните мерки по отношение на приходите, включително разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза.

¹⁴ Евростат, Европейски показатели, 22 април 2026 г.

¹⁵ Евростат, държавни разходи по класификация на функциите на държавното управление (КОФОГ).

¹⁶ Определението на НАТО за разходите за отбрана се различава от определението за разходите за отбрана по КОФОГ. Освен това може да са налице различия, дължащи се на момента на вписване на разходите, по-специално за военно оборудване, тъй като докладването в рамките на НАТО не следва националните счетоводни правила по отношение на момента на вписването.

- (15) Съюзът продължава да е изправен пред рискове от прекъсване на енергийните доставки и повишена нестабилност на цените, изострени от геополитическото напрежение, което засяга световните пазари на нефт и газ. Опитът от енергийната криза от 2022 – 2023 г. показва, че широкообхватните и нецеленасочени мерки водят до големи фискални разходи и са социално и икономически неефективни. След избухването на войната в Близкия изток през февруари 2026 г. Румъния прие мерки на фискалната политика за смекчаване на въздействието на високите цени на енергията върху домакинствата и предприятията¹⁷. Те включват нецеленасочено намаляване на акцизите върху дизеловите продукти до края на юни 2026 г. и целева държавна помощ за земеделските стопани и някои предприятия, предвидена в бюджета до септември 2026 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. фискалните разходи за тези мерки се очаква да възлязат на по-малко от 0,1% от БВП през 2026 г. Според оценките на Комисията, ако тези мерки останат в сила до края на 2026 г., фискалните разходи за тях ще възлязат на 0,1% от БВП през 2026 г.
- (16) Въз основа на изчисленията на Комисията нетните разходи в Румъния са нараснали с 0,5% през 2025 г. Ръстът на нетните разходи през 2025 г. е под препоръчания максимален темп на растеж.
- (17) Въз основа на изчисленията на Комисията се очаква нетните разходи в Румъния да нараснат с 1,8% през 2026 г. и с 2,3% кумулативно през 2025 г. и 2026 г. Прогнозираният ръст на нетните разходи през 2026 г. е под препоръчания максимален темп на растеж. Когато 2025 г. и 2026 г. се разглеждат заедно, прогнозираният кумулативен темп на растеж на нетните разходи е също под препоръчителния максимален темп на растеж.

¹⁷ Това отразява положението към крайната дата на изготвяне на прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. (4 май 2026 г.).

- (18) В препоръката за одобряване на средносрочния план на Румъния се определя наборът от реформи и инвестиции, които са в основата на удължаването на периода на корекция, заедно с график за тяхното изпълнение. Като взема предвид информацията, предоставена от Румъния в нейния годишен доклад за напредъка, Комисията констатира, че изпълнението на ключовите стъпки от реформите и инвестициите, които трябваше да бъдат изпълнени до 30 април 2026 г., изглежда като цяло върви по план. Подготвителната работа по реформата на системата за възнаграждения в общественния сектор продължава на техническо равнище и се очаква през лятото на 2026 г. да бъде приет нов закон. Необходимо е да се предприемат някои допълнителни мерки в областта на данъчната администрация, по-специално с оглед намаляване на много голямата разлика между потенциалните и реално събраните приходи от ДДС в Румъния. Продължава и работата по реформата на данъчното облагане на недвижимото имущество, включително разработването на информационната система за автоматизирана оценка на недвижимото имущество, привеждането в действие на специализираната структура за наблюдение на системите за публични разходи и реформата на финансирането на предприятията. Комисията счита, че като цяло Румъния е изпълнила ангажиментите си по задоволителен начин¹⁸.
- (19) Укрепването на бюджетните процедури, водещо до по-добър контрол на публичните инвестиции, би било от голяма полза за контрола на бюджетния дефицит в Румъния. През последните години се наблюдава тенденция към преразход в сравнение с бюджетните планове поради липсата на координация между ресорните министерства, отговарящи за инвестициите, и министерството на финансите. Документ за инвестиционно планиране, който отразява всички инвестиционни ангажименти в средносрочен план, включително техните капиталови изисквания за целия жизнен цикъл, би внесъл яснота относно изискванията за финансиране и наличността им след бюджетната година. Освен това липсват механизми за подкрепа на наличието на финансиране след бюджетната година и ограничения за пренасочване на средства за други цели. Тази обща ситуация допринася за по-високи от очакваните годишни фискални дефицити. Събирането на данъци също следва да се увеличи, по-специално чрез преодоляване на разликата между потенциалните и реално събраните приходи от ДДС и от корпоративния данък, които понастоящем възлизат съответно на 30% и 44% — най-високите стойности в ЕС. В средносрочен план и в съответствие с фискалната устойчивост би било целесъобразно да се обмисли намаляване на данъчната тежест върху труда за лицата с ниски доходи, които понастоящем са изправени пред сравнително голяма тежест.

¹⁸ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейската централна банка, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите и Европейската инвестиционна банка: Европейски семестър за 2026 г. — пролетен пакет (COM(2026) 200 final).

- (20) Проведените общи и специални пенсионни реформи са от съществено значение за защита на публичните финанси и за гарантиране на справедливостта на пенсионната система на Румъния. Необходими са допълнителни усилия за фискална устойчивост, включително за разработване и осъществяване на реформа на заплатите в публичния сектор.
- (21) Систематичното, съдържателно и навременно участие на местните и регионалните органи, социалните партньори, гражданското общество и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде от съществено значение, за да се гарантира широка ангажираност за успешното изпълнение на инструментите за финансиране на Съюза, както и в контекста на европейския семестър.
- (22) Изпълнението на програмите на политиката на сближаване, които включват подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Фонда за справедлив преход (ФСП), Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) и Кохезионния (КФ), в Румъния е над средния темп за ЕС както по отношение на подбора на проекти, така и по отношение на плащанията. Важно е да се запази текущата динамика, като същевременно се увеличи максималното им въздействие по места. Румъния вече предприема действия в рамките на програмите си по политиката на сближаване, за да повиши конкурентоспособността и растежа. Въпреки това някои области може да се нуждаят от допълнително укрепване на изпълнението, включително за смекчаване на социалните и икономическите последици от декарбонизацията и справедливия преход на икономиката, като се обърне специално внимание на териториите, които са най-силно засегнати от този преход. Освен това Румъния трябва да ускори прилагането на ФСП, тъй като средствата трябва да бъдат отпуснати до края на 2026 г. От съществено значение е да се гарантира, че новите инвестиции, определени от Румъния в нейния междинен преглед на фондовете на политиката на сближаване, по-специално тези, свързани с петте приоритета, определени в Регламента за междинния преглед¹⁹, се осъществяват бързо и ефективно.

¹⁹ Регламент (ЕС) 2025/1914 на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2025 г. за изменение на регламенти (ЕС) 2021/1058 и (ЕС) 2021/1056 по отношение на специални мерки за справяне със стратегически предизвикателства в контекста на междинния преглед.

- (23) Източните гранични райони на Румъния са изправени пред допълнителни предизвикателства, които възпрепятстват перспективите им за икономическо и социално развитие, тъй като съществуващите структурни предизвикателства се изострят. Въздействието на агресивната война на Русия срещу Украйна увеличава натиска върху сигурността, смущава трансграничните икономически дейности и намалява привлекателността на инвестициите.
- (24) Румъния е изправена пред няколко предизвикателства, свързани с качеството и ефективността на публичната администрация, подготовката и приоритизирането на големи проекти, декарбонизацията на икономиката и производството на енергия, социалната закрила и достъпа до основни услуги, участието на пазара на труда и недостига на умения, бедността и социалното изключване.
- (25) Слабата публична администрация и институции продължават да оказват натиск върху бизнес средата. Въпреки че съществува официална рамка за разработване на качествено законодателство, при прилагането му липсва последователност. Продължават да съществуват недостатъци по отношение на обществените консултации и оценките на въздействието, които често остават формални. Организациите на гражданското общество и предприятията продължават да изразяват загриженост относно обществените консултации с много кратки срокове и малко внимание към техните коментари. Би било от полза за обществените консултации от по-ранно ангажиране на заинтересованите страни в цикъла на политиката, а качеството на законодателството би могло да се подобри чрез укрепване на капацитета на държавните служители да изготвят анализи на регулаторното въздействие и последващи оценки. Предвидимостта на процеса на вземане на решения и правната сигурност продължават да бъдат голямо предизвикателство поради честото използване на извънредни правителствени постановления в законодателния процес. Освен това Румъния е сред държавите с по-слаби резултати по отношение на регулаторната тежест, а 66% от предприятията считат, че регулирането на стопанската дейност е пречка за дългосрочните инвестиции. Въпреки подобренията наличието на цифрови обществени услуги за предприятията и физическите лица е доста под средните стойности за ЕС (55% спрямо 86% за ЕС; 63% спрямо 82% за ЕС). Необходими са допълнителни усилия, за да се гарантира оперативна съвместимост на всички равнища на управление, да се определят по-ясни стандарти за услугите и да се подобрят прозрачността и удобството за потребителите в областта на цифровите обществени услуги. За Румъния би било от полза да се прилага по-строга рамката за корпоративно управление за държавните предприятия, включително по отношение на адекватната прозрачност и конкуренция при назначенията в управителните съвети, последователността на мандатите и използването на възнаграждение, основано на резултатите.

- (26) Въпреки усилията, положени през 2025 г., повтарящите се забавяния в изпълнението на програмите на ЕС, включително МВУ, показват трайни слабости в капацитета на публичната администрация да планира, организира и изпълнява сложни проекти. Конкуренцията в областта на обществените поръчки е ограничена, продължават да съществуват недостатъци в планирането и подготовката на търговете, а обществените поръчки продължават да бъдат област с висок риск от корупция и измами. Изпълнението на политиките за адаптиране към изменението на климата и инвестициите в екологична инфраструктура, по-специално в управлението и устойчивостта на водите, управлението на отпадъците и кръговата икономика, природосъобразните решения, са възпрепятствани от липсата на експертен опит и ресурси на всички равнища на териториално управление, както и от системни слабости в управлението и административните процедури, стратегическото планиране, правоприлагането и събирането на данни. Същевременно продължава натискът върху екосистемите и биологичното разнообразие, включително морските екосистеми. Продължават да съществуват големи пропуски в железопътната и пътната инфраструктура (включително тяхната устойчивост спрямо изменението на климата), модернизацията на подвижния състав, свързаността в отдалечените райони и трансграничната свързаност с неравномерно изпълнение на TEN-T, докато обновяването на автомобилния парк продължава да бъде бавно, а резултатите в областта на пътната безопасност остават сред най-слабите в ЕС. Удовлетворяването на тези нужди от инвестиции би подпомогнало икономическия растеж, както и териториалното сближаване, тъй като продължават да съществуват значителни различия не само между регионите, но и в рамките на самите региони, включително и в столицата. Въпреки че бяха предприети някои мерки за насърчаване на частните инвестиции, разширяването на достъпа на предприятията до банково и небанково финансиране, особено за МСП, би могло да бъде улеснено, тъй като участието на непрофесионалните и институционалните инвеститори на капиталовите пазари все още е ниско, а финансовата грамотност е слаба. Както публичните разходи, така и разходите на предприятията в областта на научните изследвания и иновациите са сред най-ниските в ЕС, като трябва да бъдат засилени професионалното развитие на изследователите и сътрудничеството между бизнеса и академичните среди (и произтичащият от това трансфер на технологии). За да се справи с тези сложни предизвикателства, за Румъния би било от полза да укрепи административния капацитет на всички равнища на управление.

- (27) Въпреки че Румъния постигна известен напредък в декарбонизацията на енергийния си микс — особено чрез извеждане от експлоатация на мощности, работещи с каменни и лигнитни въглища, в рамките на ПВУ — са необходими допълнителни усилия за поддържане на енергийния преход. Енергийната система на страната все още разчита на изкопаеми горива, които често определят високата цена на електроенергията на пазара. Постепенното премахване на въглищата и ограничаването на използването на природен газ чрез замяната им с по-чисти алтернативи биха защитили по-добре икономиката на Румъния от бъдещи сътресения в цените на изкопаемите горива, биха повишили сигурността на енергийните доставки и в крайна сметка биха били от полза за конкурентоспособността чрез по-ниски цени на енергията.
- (28) През последните години беше постигнат известен напредък в разширяването на производството на енергия от възобновяеми източници и ПВУ съдържа мерки, насочени към реформиране на регулаторната рамка в полза на внедряването на възобновяеми енергийни източници. Въпреки това остават предизвикателствата, установени през 2025 г. Румъния все още е изправена пред множество пречки по отношение на въвеждането на възобновяеми енергийни източници, особено непредсказуема регулаторна среда, несигурност по отношение на цените, тромаво издаване на разрешения и неясни правила за земеползване. Необходими са допълнителни инвестиции за подобряване на гъвкавостта на системата, по-специално с акцент върху мрежовата инфраструктура и върху регулаторните реформи за опростяване и ускоряване на процедурите за издаване на разрешения, за да се улесни навлизането на допълнителна енергия от възобновяеми източници. Румъния е на път да постигне целта за трансгранична междусистемна свързаност от 15% за 2030 г., но нейният капацитет все още е недостатъчен и напредъкът е бавен. Съществува възможност за по-нататъшна координация със съседните държави (България, Унгария, Молдова, Украйна) с цел по-нататъшно засилване на пазарната интеграция в региона.

- (29) Румъния все още субсидира изкопаемите горива, докато остава до голяма степен нереструктуриран секторът на отоплението, който е силно зависим от газа. Текущата липса на ясна траектория за постепенно премахване на тези субсидии преди 2030 г. обаче демотивира електрификацията и възпрепятства декарбонизацията на енергийния микс. Особено важно е постепенно да се премахнат субсидиите за изкопаеми горива, които не са насочени към енергийната бедност по целенасочен начин и/или не отговарят на истинските опасения за енергийната сигурност. Поради неблагоприятното съотношение между цените на електроенергията и газа (за което субсидиите за изкопаеми горива допринасят частично) делът на електроенергията в потреблението на енергия остана до голяма степен в застой през последното десетилетие. Високите цени на енергията засягат енергоемките отрасли и конкурентоспособността. Промисленият сектор е доминиран от процеси с ограничена гъвкавост (напр. стомана/алуминий, цимент, стъкло), което ограничава оптимизацията на потреблението. Освен това ПВУ и програмите на политиката на сближаване на Румъния съдържат няколко големи инвестиции в енергийна ефективност на жилищата и обществените сгради, но напредъкът е бавен и продължават да съществуват проблеми с качеството на жилищата. Необходими са допълнителни усилия на политиката, за да се ускори внедряването на нови мощности за производство на енергия от възобновяеми източници, да се намали зависимостта от изкопаеми горива, за да се даде възможност за декарбонизация на тежката промишленост, и да се намали потреблението на енергия, по-специално в транспортния сектор и сградния фонд.
- (30) С оглед на решаващата роля на човешкия капитал за повишаване на конкурентоспособността и стратегическата автономност на Съюза, през 2026 г. Съветът препоръча на държавите членки да предприемат действия за спешно справяне със структурните предизвикателства, свързани с човешкия капитал, в областта на уменията и образованието и обучението, които възпрепятстват конкурентоспособността. Специфичните за държавата препоръки за 2026 г., отправени към Румъния, могат да допринесат за изпълнението на препоръката на Съвета относно човешкия капитал в Съюза.

- (31) Участието на жените в работната сила е сред най-ниските в ЕС (57,8% спрямо 71,1% за ЕС). Младите хора се затрудняват да започнат работа на официален трудов договор, тъй като младежката безработица е сред най-високите в ЕС, а процентът на младите хора, незаети с работа, учене или обучение (NEET), е значително по-висок от средния за ЕС (19,2% спрямо 11,0% за ЕС). Освен това заетостта остава ограничена за хората с увреждания, тъй като разликата в заетостта между хората без увреждания и хората с увреждания е значително над средната за ЕС, а участието им на пазара на труда в края на кариерата им е едно от най-ниските в ЕС. Увеличаването на участието на жените, младите хора и хората с увреждания на пазара на труда би могло да смекчи неблагоприятните демографски последици чрез увеличаване на наличната работна сила и подпомагане на икономическото развитие. Би било от значение да се отстранят предизвикателствата, свързани с ефективността на мерките за активизиране, с ограниченото записване на деца под тригодишна възраст в образованието и грижите в ранна детска възраст (11,4% спрямо 39,2% за ЕС), особено в селските райони, и с достъпността и адаптирането на работните места за хората с увреждания в подкрепа на тяхното приобщаване на пазара на труда. Освен това Румъния е с едно от най-високите равнища на бедност сред работещите в ЕС (10,7% от заетите лица спрямо 8,3% в ЕС през 2025 г.), което се дължи предимно на самостоятелно заетите лица, въпреки че постоянно намалява от 2016 г. насам, когато стойността е била 18,6%. Едновременно с това средната реална работна заплата нараства значително през същия период. Румъния би могла да обмисли подобряване на насочването, финансирането и ефективността на мерките за активизиране на пазара на труда и изместване на акцента от субсидиите за заетост към обучението, информационните дейности и цифровизацията на услугите.

- (32) Румъния въведе големи реформи в областта на образованието и уменията в подкрепа на развитието на умения. Въпреки тези усилия продължават да съществуват предизвикателства по отношение на намаляването на броя на преждевременно напусналите училище, подобряването на основните умения и основните цифрови умения, повишаването на ефективността на професионалното образование и обучение и привеждането на образователните резултати в съответствие с нуждите на пазара на труда. Делът на младите хора, които са напуснали преждевременно системата на образованието и обучението, остава значително висок на фона на постоянния спад на равнището на ЕС и дори по-висок в селските райони (23,7% спрямо 4,6% в градовете), в малките градове и предградията, както и сред ромите и хората с увреждания. Ниските основни умения сред младите румънци възпрепятстват конкурентоспособността и развитието на човешкия капитал, тъй като над 40% от 15-годишните не достигат минимално ниво на владение на математика, четене и природни науки (спрямо средната стойност за ЕС под 30%), което разкрива системни проблеми с качеството на преподаването, като учениците в селските райони получават значително по-ниски резултати от учениците в градските райони. Наред с това в селските райони само 66,5% от възрастните са завършили начално образование (спрямо 94,7% в градовете), а 6,6% са завършили висше образование (спрямо 37,3% в градовете). Освен това слабото участие на възрастните в ученето ограничава развитието на умения и напредването в кариерата. Преодоляването на тези предизвикателства би допринесло и за подобряване на качеството на работните места. Големият дефицит на основни цифрови умения създава рискове за икономическото развитие и социалното приобщаване. Само 9,1% от скорошните участници в професионалното образование и обучение (ПОО) са учили в процеса на работа по време на обучението си (спрямо средна стойност за ЕС 65,2%). Освен това несъответствието между уменията на работната сила и нуждите на работодателите, включително продължаващата липса на висшисти в областта на НТИМ, води до недостиг на умения, особено в секторите, свързани с екологичния преход, и представлява ключово ограничение за предприятията. За да се справи с тези предизвикателства, Румъния би имала полза от преодоляване на структурните пропуски в образованието, от гарантиране на ученето през целия живот и от оптимално използване на наличните данни за необходимите умения и тяхното развитие.

- (33) Социалните условия продължават да се подобряват, но в Румъния все още съществува един от най-високите рискове от бедност или социално изключване в ЕС, като детската бедност и социалното изключване са особено високи (32,4% спрямо 24,3% за ЕС). Пред повишени рискове са изправени уязвимите групи, като например ромите, хората с увреждания, хората с ниско образование и хората, живеещи в селските райони. Въздействието на социалните трансфери (с изключение на пенсиите) върху намаляването на бедността беше ограничено (21,7% спрямо 33,3% за ЕС през 2025 г.), а разходите за социална закрила също остават сред най-ниските в ЕС. Социалните, здравните и образователните услуги продължават да бъдат неравномерно достъпни, като селските райони и маргинализираните общности, като например ромите, срещат трудности при достъпа до тях. Без по-добра координация между централното и местното равнище, включително по отношение на събирането и обмена на данни, остават ограничени данните за оценка на нуждите от социални жилища и целесъобразността на социалния жилищен фонд. Предотвратимата и лечимата смъртност остана много висока, докато слабата първична медицинска помощ, също и поради липса на персонал, допълнително стимулира използването на болниците, което може да бъде избегнато и което не е икономически ефективно, и ограничава възможностите за ранна намеса. Наличието на дългосрочни грижи и социални услуги продължава да бъде недостатъчно, особено за домашни грижи и нерезидентни грижи, предлагани в общността, за независим живот на хората с увреждания, което забавя процеса на деинституционализация. Преодоляването на тези предизвикателства би допринесло и за подпомагане на възходящата социална конвергенция в съответствие с анализа на Службите на Комисията на втория етап по държави въз основа на характеристиките на Рамката за социална конвергенция²⁰. Румъния би имала полза от подобряване на обхвата и адекватността на системата за социална закрила, включително за самостоятелно заетите лица, в т.ч. земеделските стопани, от по-силна координация между равнищата на управление и от допълнителни инвестиции в достъпни услуги за намаляване на бедността и насърчаване на социалното приобщаване. Неотдавнашните законодателни мерки укрепиха механизмите за защита на доходите на служителите, засегнати от неплатежоспособност на работодателя.
- (34) С оглед на задълбочения преглед на Комисията и заключенията ѝ относно наличието на прекомерни дисбаланси, препоръките по член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 са отразени в препоръки 1, 2 и 3. Посочените в препоръка 1 политики спомагат за преодоляване на уязвимостите, свързани с големия бюджетен дефицит. Политиките, посочени в препоръки 2 и 3, спомагат за преодоляване на уязвимостите, свързани с конкурентоспособността.

²⁰ [SWD \(2026\) 122 – Анализ на втория етап по държави на социалната конвергенция в съответствие с Рамката за социална конвергенция, 2026 г.](#)

ПРЕПОРЪЧВА на Румъния да предприеме през 2026 г. и 2027 г. следните действия:

1. Да продължава да се придържа към максималните темпове на растеж на нетните разходи, препоръчани от Съвета на 8 юли 2025 г., с оглед на преодоляването на съществуващия прекомерен бюджетен дефицит. Да увеличи общите разходи и готовност в областта на отбраната и сигурността, като същевременно гарантира устойчивостта на обслужването на дълга и ефективността на разходите и постепенно адаптира бюджета, за да поддържа структурно по-високи разходи за отбрана. Да гарантира, че мерките, предприети за смекчаване на въздействието на покачването на цените на енергията, са временни и насочени към защита на уязвимите домакинства или към задоволяване на нуждите на енергоемките предприятия, запазват стимулите за икономии на енергия, и че фискалните разходи за тези мерки са съвместими с поетите ангажменти по фискалната рамка на ЕС. Да продължава да изпълнява набора от реформи и инвестиции, които са в основата на удължения период на корекция, както беше препоръчано от Съвета на 21 януари 2025 г. Да предприеме по-нататъшни решителни действия за запазване на устойчивостта на публичните финанси, включително чрез пълно осъществяване на общата и специалната пенсионна реформа, разработване и прилагане на реформа на заплатите в публичния сектор, която да доведе до фискална консолидация и по-голяма справедливост, и чрез укрепване на бюджетните процедури, за да се гарантира по-добър контрол върху публичните инвестиции. Да увеличи общото събиране на данъци като дял от БВП, като се съсредоточи върху преодоляването на разликата между потенциалните и реално събраните приходи от ДДС и от корпоративния данък.
2. Да осигури непрекъснатост на реформите и инвестициите, осъществявани в рамките на Механизма за възстановяване и устойчивост. Да поддържа темпа на изпълнение на програмите по политиката на сближаване, като се основава, когато е целесъобразно, на преразпределението към стратегическите приоритети и възможностите за гъвкавост, договорени в контекста на междинния преглед на рамката на политиката на сближаване. Да се справи със специфичните социално-икономически предизвикателства и предизвикателствата, свързани със сигурността и гражданската готовност, които засягат регионите по източната външна граница на ЕС, включително необходимостта да се инвестира в инфраструктура с двойно предназначение.

3. Да стимулира конкурентоспособността и да намали териториалните различия чрез насърчаване на частните инвестиции, включително в научни изследвания и иновации, и осигуряване на надеждни дългосрочни публични инвестиции в НИРД. Да подобри качеството и ефективността на публичната администрация на всички равнища на управление и между тях, цифровизацията на обществените услуги и предвидимостта и качеството на вземането на решения, по-специално чрез подходящи консултации със заинтересованите страни, ефективни оценки на въздействието и рационализирани административни процедури. Да засили прилагането на рамката за корпоративно управление за държавните предприятия, като същевременно насърчава икономическата ефективност и рационализацията на сектора. Да гарантира, че своевременно се извършват зрели публични инвестиции, включително чрез ефективни процедури за възлагане на обществени поръчки. Да улесни инвестициите в екологична инфраструктура и в устойчив и безопасен транспорт, включително за увеличаване на свързаността на отдалечените и селските райони и устойчивостта спрямо изменението на климата.
4. Да декарбонизира допълнително енергийния сектор чрез повишаване на гъвкавостта и мрежовия капацитет на електроенергийната система, ускоряване на внедряването на възобновяеми енергийни източници, както и увеличаване на трансграничните междусистемни връзки и търговията с електроенергия. Да увеличи дела на енергията от възобновяеми източници и да модернизира производството на енергия от районни топлоцентрали и свързаната с него инфраструктура, за да се отговори на стандартите за висока ефективност, съчетано със саниране на сгради с цел повишаване на енергийната ефективност и постепенно премахване на субсидиите за изкопаеми горива в сектора на отоплението.
5. Да засили участието на по-слабо представените групи на пазара на труда чрез подобряване на ефективността на активните политики на по-заетостта и участието в образованието и грижите в ранна детска възраст. Да се справи с недостига на умения чрез намаляване на преждевременното напускане на училище, повишаване на основните умения и уменията, необходими на пазара на труда, включително чрез непрекъснато учене за възрастни, повишаване на ефективността на ПОО, както и оптимално използване на определянето на необходимите умения в политиките в областта на образованието и уменията, по-специално в селските райони.

6. Да намали рисковете от бедност и социално изключване чрез разширяване на социалната закрила и подобряване на нейната ефективност, включително чрез по-добър достъп до качествени услуги, с акцент върху първичните здравни грижи и профилактиката, дългосрочните грижи, социалните и образователните услуги и услугите по заетостта, по-специално за групите в неравностойно положение, като същевременно се поддържа фискална устойчивост.

Съставено в Брюксел на ... година.

За Съвета

Председател
